Sorozatok
Megoldások

1) Egy (a_n) számsorozatról a következőket tudjuk:

- **a harmadik tagtól kezdve minden tag kiszámítható a következő rekurzív képlet segítségével: $a_n = a_{n-1} + 12a_{n-2}$;**
- **az a_1, a_2 és $a_3 - 9a_1$ ebben a sorrendben egy számtani sorozat 3 egymást követő tagja;**
- **az (a_n) sorozat első öt tagjának összege 682.**

Mekkora ennek a számsorozatnak a hatodik tagja? (16 pont)

Megoldás:

A megadott feltételeket a következő alakban használjuk:

(1) $a_n = a_{n-1} + 12a_{n-2}$, ha $n \geq 3$

(2) $2a_2 = a_1 + (a_3 - 9a_1)$

(3) $a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 = 682$ (4 pont)

A sorozat harmadik tagja az (1) alapján:

$a_3 = a_2 + 12a_1$ (1 pont)

Behelyettesítve a (2) összefüggésbe ezt az a_3 helyére, rendezés után kapjuk, hogy $a_2 = 4a_1$ (1 pont)

Ebből $a_3 = a_2 + 12a_1 = 4a_1 = 12a_1 = 16a_1$ (1 pont)

A negyedik tagot felírva az (1) alapján:

$a_4 = a_3 + 12a_2$ (1 pont)

A jobb oldalon behelyettesítve az a_3 és az a_2 az a_1-gyel kifejezett értéket kapjuk, hogy $a_4 = 16a_1 + 12(4a_1) = 64a_1$ (2 pont)

Hasonlóan fejezhetjük ki a_5 értékét a_1 segítségével:

$a_5 = a_4 + 12a_3 = 64a_1 + 12(16a_1) = 256a_1$ (2 pont)

Összevonás után $341a_1 = 682$

Ebből $a_1 = 2$ (1 pont)

A hatodik tagot felírva (1) alapján: $a_6 = a_5 + 12a_4$.

Az a_5 és az a_4 értékét a_1-gyel kifejezve kapjuk, hogy

$a_6 = 256a_1 + 12 \cdot 64a_1 = 1024a_1 = 1024 \cdot 2 = 2048$ (2 pont)

A kapott 2; 8; 32; 128; 512; 2048; ... számsorozat elemei kielégítik az (a_n) sorozat elemiről megadott összes feltételt.

A sorozat hatodik tagja **2048** (1 pont)

Összesen: 16 pont

2) a) Legyen (a_n) egy mértani sorozat, melynek első tagja 5, hányadosa 3. Mennyi a valószínűsége, hogy ha ennek a mértani sorozatnak az első 110 tagjából egyet véletlenszerűen kiválasztunk, akkor a kiválasztott tag 11-gyel osztva 1 maradékot ad? (6 pont)

b) Legyen (b_n) egy számtani sorozat, amelynek az első tagja 5, és differenciája 3. Mekkora a valószínűsége, hogy ha ennek a számtani sorozatnak az első 110 tagjából egyen kiválasztunk, akkor a kiválasztott tag 11-gyel osztva 1 maradékot ad? (7 pont)

Megoldás:

a) Az első sorozatban az első tagtól kezdve felírjuk a tagok 11-gyel való osztás maradékát: 5; 4; 1; 3; 9; 5; ... (1 pont)
A maradékok ciklikusan ismétlődnek (mindig 3-mal szorzunk) (1 pont)
Minden ötödik tag 1-es maradékot ad (2 pont)
tehát a valószínűség $\mathbf{1:5=0{,}2}$ (2 pont)

b) A számtani sorozatban az első tagtól kezdve felírjuk a tagok 11-gyel való osztás maradékát: 5; 8; 0; 3; 6; 9; 1; 4; 7; 10; 2; ... (1 pont)
Ettől kezdve ismétlődik: 5; 8; 0; ... (1 pont)
tehát a ciklushossz 11 (1 pont)
Egy ciklusban egy kedvező eset van (1 pont)
Mivel 10 ciklus van a 110. tagig, és mindegyikben egy darab 1-es van (1 pont)
így a keresett valószínűség $\frac{10}{110}=\mathbf{\frac{1}{11}}$ (2 pont)

Összesen: 13 pont

3) Egy pozitív tagokból álló mértani sorozat első három tagjának összege 26. Ha az első taghoz egyet, a másodikhoz hatot, a harmadikhoz hármat adunk, akkor ebben a sorrendben egy számtani sorozat első három tagját kapjuk. Adja meg ennek a számtani sorozatnak az első három tagját!
(14 pont)

Megoldás:

A számtani sorozat első három tagjának összege: $26+(1+6+3)=36$ (1 pont)
Számtani közép miatt a második tagja 12. (2 pont)
jelöljük a számtani sorozat különbségét d-vel, ekkor a sorozat első három tagja $12-d$; 12; $12+d$ (1 pont)
A mértani sorozat tagjai: $11-d$; 6; $12+d$ (2 pont)
Mértani közép miatt $6^2=(11-d)\cdot(9+d)$ (2 pont)
ahonnan $d^2-2d-63=0$ (1 pont)
$d=9$ vagy $d=-7$ (1 pont)
Tehát a keresett számtani sorozat első három tagja **3; 12; 21** (1 pont)
illetve **19; 12; 5** (1 pont)
Ezek megfelelnek a feladat feltételeinek, a mértani sorozat megfelelő tagjai: 2;6;18 illetve 18;6;2 (2 pont)

Összesen: 14 pont

4) Legyen *n* pozitív egész. Adottak az alábbi sorozatok:

(a_n), **ahol** $a_n=(-2)^n+2^n$;

(b_n), **ahol** $b_n=|n-23|-|n-10|$;

(c_n), **ahol** $c_n=\left(\sin\left(\frac{\pi}{2}\cdot n\right)+\cos\left(\frac{\pi}{2}\cdot n\right)\right)^2$.

Vizsgálja meg mindhárom sorozat korlátosság és monotonitás szempontjából! Válaszoljon mindhárom esetben, hogy a sorozat korlátos vagy nem, illetve monoton vagy nem! (Válaszát indokolja!) Korlátos esetben adjon meg egy alsó és egy felső korlátot! **(16 pont)**

Megoldás:

$\{a_n\}$, ahol $a_n = (-2)^n + 2^n$;

Ha n páros, akkor $a_n = 2^n + 2^n = 2 \cdot 2^n$ (1 pont)

Ha n páratlan, akkor $a_n = -2^n + 2^n = 0$ (1 pont)

Az $\{a_n\}$ sorozat tehát **nem korlátos, nem monoton** (1 pont)

A $\{b_n\}$ sorozatot 3 intervallumon kell vizsgálni

$n < 10$; $\quad 10 \le n < 23$; $\quad 23 \le n$ (1 pont)

$\{b_n\}$, ahol $b_n = |n-23| - |n-10|$

Az abszolútérték értelmezése alapján,

Ha $n < 10$, akkor $b_n = (23-n) - (10-n) = 13$ (1 pont)

Ha $10 \le n < 23$, akkor $b_n = (23-n) - (n-10) = -2n + 33$ (1 pont)

Ezen a tartományon $-13 < b_n \le 13$ (1 pont)

Ha $23 \le n$, akkor $b_n = (n-23) - (n-10) = -13$ (1 pont)

A $\{b_n\}$ sorozat tehát **korlátos és monoton csökkenő**, alsó korlátja: **−13**, felső korlátja: **13** (1 pont)

$\{c_n\}$, ahol $c_n = \left(\sin\left(\frac{\pi}{2} \cdot n\right) + \cos\left(\frac{\pi}{2} \cdot n\right)\right)^2$

Használjuk az $\alpha = \frac{\pi}{2} \cdot n$ jelölést! Ekkor a négyzetre emelés, Pitagoraszi összefüggés és a kétszeres szögfüggvény képletének alkalmazásával:

$c_n = (\sin\alpha + \cos\alpha)^2 = \sin^2\alpha + 2 \cdot \sin\alpha \cdot \cos\alpha + \cos^2\alpha = 1 + \sin 2\alpha$ (2 pont)

Visszaírva α eredeti jelentését kapjuk, hogy $c_n = 1 + \sin(\pi \cdot n) = 1$, mivel $\sin(\pi \cdot n)$ értéke minden n egész esetén 0 (1 pont)

A $\{c_n\}$ sorozat monoton, (1 pont)

és **korlátos** (1 pont)

Alsó korlátja **1** (1 pont)

felső korlátja is **1** (1 pont)

Összesen: 16 pont

5) Egy bank a „Gondoskodás" nevű megtakarítási formáját ajánlja újszülöttek családjának. A megtakarításra vállalkozó családok a gyermek születését követő év első banki napján számlát nyithatnak 100000 forint összeggel. Minden következő év első banki napján szintén 100000 forintot kell befizetniük a számlára. Az utolsó befizetés annak az évnek az első napján történhet, amely évben a gyermekük betölti 18. életévét. A bank év végén a számlán lévő összeg után évi 8%-os kamatot ad, amit a következő év első banki napján ír jóvá. A gyermek a 18. születésnapját követő év első banki napján férhet hozzá a számlához.

a) Mekkora összeg van ekkor a számlán? A válaszát egész forintra kerekítse! (8 pont)

A gyermek a 18. születésnapját követő év első banki napján felveheti a számláján lévő teljes összeget. Ha nem veszi, választhatja a következő lehetőséget is:

Hat éven keresztül minden év első banki napján azonos összeget vehet fel. Az első részletet a 18. születésnapját követő év első banki napján veheti fel. A hatodik pénzfelvétellel a számla kiürül. Ha ezt a lehetőséget választja, akkor a bank –az első pénzfelvételtől számítva– minden év végén a számlán lévő összeg után évi 5%-os kamatot garantál, amit a következő év első banki napján jóváír.

b) Ebben az esetben mekkora összeget vehet fel alkalmanként? A válaszát egész forintra kerekítse! (8 pont)

Megoldás:

a) A számlanyitás összege: $a_1 = 100000$. A következő év első banki napján a számlán lévő pénz $a_2 = a_1 \cdot 1{,}08 + a_1 = 208000$ (1 pont)

A következő év első banki napján a számlán lévő pénz: $a_3 = a_2 \cdot 1{,}08 + a_1 = a_1 \cdot \left(1{,}08^2 + 1{,}08 + 1\right) = 324640$ (1 pont)

Összesen 18 alkalommal fizettek be a számlára, így az utolsó befizetéskor a számlán lévő összeg: $a_{18} = a_1 \cdot \left(1{,}08^{17} + 1{,}08^{16} + \ldots + 1{,}08 + 1\right)$ (2 pont)

Ez az összeg még egy évig kamatozik, így a számlához való hozzáférés időpontjában a számlán lévő összeg $c = a_1\left(1{,}08^{18} + 1{,}08^{17} + \ldots + 1{,}08\right)$ (1 pont)

A zárójelben lévő összeg egy mértani sorozat első 18 tagjának összege. A sorozat első tagja 1,08 és a hányadosa is 1,08. (1 pont)

$c = a_1 \cdot 1{,}08 \cdot \dfrac{1{,}08^{18} - 1}{1{,}08 - 1} \approx 4044626$ (1 pont)

A számlán lévő összeg kerekítve **4044626 Ft**. (1 pont)

b) Az induló tőke $c = 4044626$ Ft

Jelölje y az évenként felvehető összeget. Az első kivét után a számlán lévő pénz $b_1 = c - y$ (1 pont)

A második kivét után a számlán lévő pénz:

$b_2 = b_1 \cdot 1{,}05 - y = c \cdot 1{,}05 - y(1{,}05 + 1)$ (1 pont)

A harmadik kivét után a számlán lévő pénz:

$b_3 = b_2 \cdot 1{,}05 - y = c \cdot 1{,}05^2 - y\left(1{,}05^2 + 1{,}05 + 1\right)$ (1 pont)

$b_6 = b_5 \cdot 1{,}05 - y = c \cdot 1{,}05^5 - y\left(1{,}05^5 + \ldots + 1{,}05 + 1\right)$ (1 pont)

Ugyanekkor a számla kiürül: $b_6 = 0$ (1 pont)

A zárójelben lévő összeg egy mértani sorozat első 6 tagjának összege. A sorozat első tagja 1 és a hányadosa 1,05 (1 pont)

Így $y = c \cdot \dfrac{1{,}05^5}{\dfrac{1{,}05^6 - 1}{1{,}05 - 1}}$ (1 pont)

Az alkalmanként felvehető összeg kerekítve **758916 Ft**. (1 pont)

Összesen: 16 pont

6) Az (a_n) mértani és (b_n) számtani sorozatnak is 1 az első tagja, és mindkét orozat hatodik tagja (-1).

a) Sorolja fel mindkét sorozat első öt tagját! (4 pont)

b) Milyen pozitív egész *n*-ekre lesz a két sorozat első *n* tagjának összege ugyanakkora? (9 pont)

Megoldás:

a) Felírva a hatodik elemeket az első elem és a kvóciens (q), illetve a differencia (d) segítségével kapjuk, hogy $q = -1$. (1 pont)

$d = -\frac{2}{5}$ (1 pont)

A mértani sorozat első öt eleme: $\mathbf{1; -1; 1; -1; 1}$ (1 pont)

A számtani sorozat első öt eleme: $\mathbf{1; \frac{3}{5}; \frac{1}{5}; -\frac{1}{5}; -\frac{3}{5}}$ (1 pont)

b) A mértani sorozat első n tagjának összege:

$S_n = 1 \cdot \frac{1-(-1)^n}{1-(-1)} = \begin{cases} 0, \text{ ha } n \text{ páros} \\ 1, \text{ ha } n \text{ páratlan} \end{cases}$ (2 pont)

A számtani sorozat n-edik tagja: $b_n = 1 - \frac{2}{5}(n-1)$ (1 pont)

A számtani sorozat első n tagjának összege: $s_n = \frac{2 - \frac{2}{5}(n-1)}{2} \cdot n$, azaz

$s_n = \frac{6}{5}n - \frac{1}{5}n^2$ (1 pont)

$s_n = 0$, azaz a $\frac{6}{5}n - \frac{1}{5}n^2 = 0$ egyenletnek pontosan egy pozitív egész megoldása van, az $n = 6$ (2 pont)

$s_n = 1$, tehát $\frac{6}{5}n - \frac{1}{5}n^2 = 1$, azaz $n^2 - 6n + 5 = 0$ egyenlet megoldásai $n = 1$ és $n = 5$. (2 pont)

Tehát a két sorozat első 1, vagy első 5, vagy első 6 tagjának összege ugyanakkora (1 pont)

Összesen: 13 pont

7) Egy mértani sorozat első három tagjának összege 91. A hatodik, hetedik és a nyolcadik tag összege 2912. Hány tizenhárom-jegyű tagja van a sorozatnak? (13 pont)

Megoldás:

Legyen a sorozat első tagja a, hányadosa q.

$a + aq + aq^2 = 91$ (1 pont)

$aq^5 + aq^6 + aq^7 = 2912$ (1 pont)

$q^5(a + aq + aq^2) = 2912$ (1 pont)

$q^5 = \frac{2912}{91} (= 32)$ (1 pont)

Ebből $q = 2$ (1 pont)

Visszahelyettesítve az első egyenletbe: $7a = 91$, ahonnan $a = 13$, ezek szerint a mértani sorozat: $a = 13, q = 2, a_n = 13 \cdot 2^{n-1}$ (1 pont)

A kérdés: hány n-re igaz, hogy $10^{12} \le 13 \cdot 2^{n-1} \le 10^{13}$ (2 pont)

Az $\lg x$ függvényszigorú monoton nő (1 pont)

$12 \le \lg 13 + (n-1)\lg 2 < 13$ (1 pont)

$37,16 < n < 40,48$ (1 pont)

Ennek egész megoldása a 38, a 39 és a 40. (1 pont)
A sorozat **3** tagja 13 jegyű (1 pont)

Összesen: 13 pont

8) A főiskolások műveltségi vetélkedője a következő eredménnyel zárult. A versenyen induló négy csapatból a győztes csapat pontszáma $\frac{4}{3}$-szorosa a második helyen végzett csapat pontszámának. A negyedik, harmadik és második helyezett pontjainak száma egy mértani sorozat három egymást követő tagja, és a negyedik helyezettnek 25 pontja van. A négy csapat között kiosztott pontszámok összege 139.

a) Határozza meg az egyes csapatok által elért pontszámot! (8 pont)

Mind a négy csapatnak öt-öt tagja van. A vetélkedő után az induló csapatok tagjai között három egyforma értékű könyvutalványt sorsolnak ki (mindenki legfeljebb egy utalványt nyerhet).

b) Mekkora a valószínűsége annak, hogy az utalványokat három olyan főiskolás nyeri, akik mindhárman más-más csapat tagjai? (5 pont)

Megoldás:

a) második helyezett x, az első $\frac{4}{3}x$ pontot ért el. (1 pont)

A második x, a negyedik 25 pontot ért el, így a mértani sorozat miatt a harmadik helyezett pontszáma $\sqrt{25x}$. (1 pont)

A szöveg szerint: $\frac{4}{3}x + x + \sqrt{25x} + 25 = 139$ (1 pont)

Rendezve $\sqrt{x}$-re másodfokú: $7\left(\sqrt{x}\right)^2 + 15\sqrt{x} - 342 = 0$ (1 pont)

Két gyöke $\sqrt{x} = 6$ és $\sqrt{x} = -\frac{57}{7}$, ebből a negatív gyök nem lehetséges (1 pont)

így $x = 36$ (1 pont)

Tehát a 2. helyezett pontszáma 36, a harmadiké 30, az első helyezetté pedig 48. (1 pont)

Ellenőrzés... (1 pont)

Alternatív megoldás:

a) (Legyen q a mértani sorozat hányadosa.) A negyedik helyezett 25, a harmadik $25q$, a második $25q^2$ pontot ért el. (1 pont)

Az első helyezett pontszáma $\frac{4}{3} \cdot 25q^2 + 75q = \frac{100q^2}{3}$ (1 pont)

Szöveg szerint $\frac{100q^2}{3} + 25q^2 + 25q + 25 = 139$ (1 pont)

Rendezés után: $175q^2 + 75q - 342 = 0$ (1 pont)

Két megoldása: $q = \frac{6}{5}$ és $q = -\frac{57}{35}$ (1 pont)

Ebből az utóbbi nem felel meg a szövegnek (1 pont)

tehát a harmadik helyezett pontszáma 30, másodiké 36, az első helyezetté pedig 48. (1 pont)

Ellenőrzés... (1 pont)

b) *Lásd: Valószínűségszámítás 15. feladat*

Összesen: 13 pont

9) Két egyenes hasábot építünk, H_1-et és H_2-t. Az építéshez használt négyzetes oszlopok (négyzet alapú egyenes hasábok) egybevágok, magasságuk kétszer akkora, mint az alapélük. A H_1 hasáb építésekor a szomszédos négyzetes oszlopokat az oldallapjukkal illesztjük össze, a H_2 hasáb építésekor pedig a négyzet alaplapjukkal- az ábra szerint.

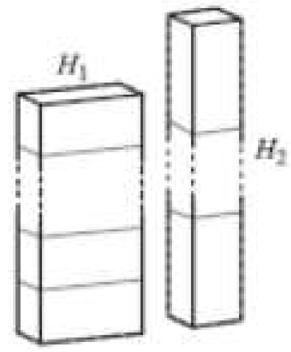

a) A H_1 és H_2 egyenes hasábok felszínének hányadosa $\frac{A_{H_1}}{A_{H_2}} = 0,8$. Hány négyzetes oszlopot használtunk az egyes hasábok építéséhez, ha H_1-et és H_2-t ugyanannyi négyzetes oszlopból építettük fel? **(8 pont)**

b) Igazolja, hogy $\left\{\frac{3n+2}{4n+1}\right\}(n \in \mathbb{N}^+)$ sorozat szigorú monoton csökkenő és korlátos! **(8 pont)**

<u>Megoldás:</u>

a) *Lásd: Térgeometria 11. feladat*

b) $\frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{(3n+5)(4n+1)}{(4n+5)(3n+2)} =$ (1 pont)

$\frac{12n^2+23n+5}{12n^2+23n+10}\left(=1-\frac{5}{12n^2+23n+10}\right)$ (1 pont)

A fenti hányados minden pozitív egész n esetén 1-nél kisebb (1 pont)
a sorozat minden tagja pozitív (1 pont)
ezért a sorozat szigorú monoton csökkenő (1 pont)
Ebből következik, hogy a sorozat felülről korlátos (1 pont)
Mivel a sorozat minden tagja pozitív, így alulról is korlátos (1 pont)
tehát a sorozat korlátos (1 pont)

Összesen 16 pont

10) a) Egy derékszögű háromszög oldalhosszai egy számtani sorozat egymást követő tagjai, a legrövidebb oldala 4 egység hosszú. Számítsa ki a háromszög másik két oldalának hosszát! **(5 pont)**

b) Egy háromszög oldalhosszai egy számtani sorozat egymást követő tagjai, a legrövidebb oldala 4 egység hosszú. Tudjuk, hogy a háromszög nem szabályos. Igazolja, hogy a háromszögnek nincs 60°-os szöge! **(11 pont)**

<u>Megoldás:</u>

a) Ha d a számtani sorozat differenciája, akkor a háromszög oldalhosszai 4 $(4+d)$, $(4+2d)$ (és $0<d$) (1 pont)

A háromszög derékszögű, így $4^2+(4+d)^2=(4+2d)^2$ (1 pont)

Négyzetre emelve, rendezve: $3d^2+8d-16=0$ (1 pont)

A gyökök $d_1=-4$ és $d_2=\frac{4}{3}$ (1 pont)

A negatív gyök nem megoldás, a háromszög oldalai tehát **4, $\frac{16}{3}$, $\frac{20}{3}$** egység hosszúak (1 pont)

b) Indirekt módon bizonyítunk. Tegyük fel, hogy van $60°$-os szöge a háromszögnek. (1 pont)
Mivel az oldalak páronként különböző hosszúságúak, és a nagyobb oldallal szemben nagyobb szög van, (1 pont)
ezért ha van $60°$-os szöge, akkor az a $4+d$ hosszúságú oldallal szemben van (2 pont)
Erre az oldalra felírva a koszinusztételt: $(4+d)^2 = 4^2 + (4+2d)^2 - 2\cdot 4\cdot(4+2d)\cdot\cos 60°$ (2 pont)
Ebből $16+8d+d^2 = 16+8d+4d^2$ (1 pont)
Ebből $d^2 = 0$, tehát $d = 0$ (1 pont)
Ez viszont ellentmond annak, hogy a háromszög nem szabályos (2 pont)
Az eredeti feltételezésünk tehát hamis, azaz a háromszögnek valóban nincs $60°$-os szöge. (1 pont)

Összesen 16 pont

11) Egy növekvő számtani sorozat első három tagjának összege 60. Az első tagot 64-gyel növelve, a másik két tagot változatlanul hagyva, egy mértani sorozat első három tagjához jutunk. Mennyi a két sorozat első három tagja? (13 pont)

Megoldás:

Ha a számtani sorozat második tagja a_2 és differenciája d, akkor
$a_2 - d + a_2 + a_2 + d = 60$ (2 pont)
ahonnan $a_2 = 20$ (1 pont)
A mértani sorozat első három tagja: $84-d; 20; 20+d$ (1 pont)
A mértani közép miatt $(84-d)(20+d) = 400$ (2 pont)
Rendezve az egyenletet $d^2 - 64d - 1280 = 0$ (2 pont)
Innen $d_1 = -16$ vagy $d_2 = 80$ (2 pont)
$d_1 = -16$ nem megoldás, mert a számtani sorozat növekvő. (1 pont)
$d_2 = 80$ esetén a számtani sorozat első három tagja $\mathbf{-60; 20; 100}$, ami valóban megoldás (1 pont)
Ekkor a mértani sorozat $\mathbf{4; 20; 100}$ (1 pont)

Összesen: 13 pont

12) Péter nagypapája minden évben félretett némi pénzösszeget egy perselybe unokája számára. 5000 Ft-tal kezdte a takarékoskodást 1996. január 1-jén. Ezután minden év első napján hozzátett az addig összegyűlt összeghez, mégpedig az előző évben félretettnél 1000 Ft-tal többet. 2004. január 1-jén a nagypapa bele tette a perselybe a megfelelő összeget, majd úgy döntött, hogy a perselyt most unokájának most adja át.

a) Mekkora összeget kapott Péter? (5 pont)

b) Péter nagypapája ajándékából vett néhány apróságot, de elhatározta, hogy a kapott összeg nagyobb részét 2005. január 1-jén bankszámlára teszi. Be is tett 60000 Ft-ot évi 4%-os kamatos kamatra (a kamatok minden évben, év végén hozzáadódnak a tőkéhez). Legalább hány évig kell Péternek várnia, hogy a számláján legalább 100000 Ft legyen úgy, hogy közben nem fizet be erre a számlára? (9 pont)

Megoldás:

a) A nagypapa kilenc alkalommal tett pénzt a perselybe. A Péter által kapott összeg egy olyan számtani sorozat első kilenc elemének összege, amelynek első eleme 5000, differenciája 1000. (2 pont)

A kérdéses összeg: $\frac{9}{2} \cdot \left(2 \cdot 5000 + (9-1) \cdot 1000\right) = 81000$

Péter **81000 Ft-ot kapott** (3 pont)

b) $t_0 = 60000,\ t_n = t_0 \cdot 1{,}04^n = 60000 \cdot 1{,}04^n$, ahol $n \in \mathbb{Z}^+$ (2 pont)

A feltétel szerint $60000 \cdot 1{,}04^n \geq 100000$ (2 pont)

Osszuk mindkét oldalt 60000-rel, majd vegyük mindkét oldal 10-es alapú logaritmusát: $\lg 1{,}04^n \geq \lg \frac{5}{3}$ (3 pont)

Innen $n \geq \frac{\lg \frac{5}{3}}{\lg 1{,}04} \approx 13{,}024 > 13$, ami azt jelenti, hogy **14 évet** kell várnia Péternek (2 pont)

Összesen: 14 pont

13) A Robotvezérelt Elektromos Kisautók Nemzetközi Versenyén a versenyzők akkumulátorral hajtott modellekkel indulnak. A magyar versenyautó az első órában 45 kilométert tesz meg. Az akkumulátor teljesítményének csökkenése miatt az autó a második órában kevesebb utat tesz meg, mint az első órában, a harmadik órában kevesebbet, mint a másodikban, és így tovább: az indulás utáni *n*-edik órában megtett útja mindig 95,5%-a az $(n-1)$-edik órában megtett útjának ($n \in \mathbb{N}$ és $n > 1$).

a) Hány kilométert tesz meg a 10. órában a magyarok versenyautója? Válaszát egész kilométerre kerekítve adja meg! (4 pont)

A versenyen több kategóriában lehet indulni. Az egyik kategória versenyszabályai lehetővé teszik az akkumulátorcserét verseny közben is. A magyar csapat mérnökei kiszámították, hogy abban az órában még nem érdemes akkumulátort cserélni, amelyikben az autó legalább 20 km-t megtesz.

b) Az indulástól számítva legkorábban hányadik órában érdemes akkumulátort cserélni? (6 pont)

A „Végkimerülés" kategóriában a résztvevők azon versenyeznek, hogy akkumulátorcsere és feltöltés nélkül mekkora utat tudnak megtenni az autók. A világrekordot egy japán csapat járműve tartja 1100 km-rel.

c) Képes-e megdönteni a magyar versenyautó a világrekordot a „Végkimerülés" kategóriában? (6 pont)

Megoldás:

a) Egy óra alatt megtett úthosszak km-ben mérve egy olyan mértani soroz egymást követő tagjai, (1 pont)

amelynek első tagja 45, hányadosa pedig 0,955 (1 pont)

$a_{10} = a_1 - q^9 = 29{,}733$ (1 pont)

A magyar autó 10. órában megtett útja kb **30 km** (1 pont)

b) Addig nem érdemes akkumulátort cserélni, amig $45 \cdot 0{,}955^{n-1} \geq 20$ teljesül ($n \in \mathbb{N}$ és $n > 1$) (1 pont)

Mivel a tízes alapú logaritmus függvény szigorú monoton nő, ezért (1 pont)

$(n-1)\lg 0,955 \geq \lg \frac{20}{45}$ (1 pont)

$\lg 0,955 \geq 0$, ebből adódik, hogy (1 pont)

$n \leq \frac{\lg \frac{20}{45}}{\lg 0,955} + 1 \approx 18,61$ (1 pont)

Legkorábban a **19. órában** érdemes akkumulátort cserélni. (1 pont)

c) Ha a verseny kezdetétől eltelt egész órák száma n, akkor ennyi idő alatt a magyar autó által megtett út a mértani sorozat első n tagjának összege(1 pont)

$S_n = \frac{45 \cdot \left(0,955^n - 1\right)}{0,955 - 1} > 1100$ (1 pont)

Megoldandó a $\frac{45 \cdot \left(0,955^n - 1\right)}{0,955 - 1} > 1100$ egyenlőtlenség (1 pont)

Rendezve a $0,955^n < -0,1$ egyenlőtlenséget kapjuk (1 pont)

Ennek nincsen megoldása (1 pont)

Tehát a világrekordot nem döntheti meg a magyar autó (1 pont)

Összesen: 16 pont

14) a) Egy bank olyan hitelkonstrukciót ajánl, amelyben napi kamatlábat számolnak úgy, hogy az adott hitelre megállapított éves kamatlábat 365-tel elosztják. Egy adott évben a hitelfelvételt követően minden napra kiszámolják a napi kamat értékét, majd ezeket december 31-én összeadják, és csak ekkor tőkésítik (azaz a felvett hitel értékéhez adják). Ez a bank egy adott évben évi 8%-os kamatlábat állapított meg. Éva abban az évben a március 1-jén felvett 40 000 Ft után október 1-jén újabb 40 000 Ft hitelt vett fel. A két kölcsön felvétele után mennyi kamatot tőkésít a bank december 31-én? (A hitelfelvétel napján és az év utolsó napján is számítanak napi kamatot.) (5 pont)

b) Ádám is vett fel hiteleket ettől a banktól évi 8%-os kamatos kamatra. Az egyik év január 1-jén éppen 1 000 000 Ft tartozása volt. Több hitelt nem vett fel, és attól kezdve 10 éven keresztül minden év végén befizette az azonos összegű törlesztőrészletet. (A törlesztőrészlet összegét a bank már az éves kamattal megnövelt tartozásból vonja le.) Mekkora volt ez a törlesztőrészlet, ha Ádám a 10 befizetés után teljesen visszafizette a felvett hitelt? Válaszát ezer forintra kerekítve adja meg! (9 pont)

Megoldás:

a) A március 1-jén felvett hitel $365 - 31 - 28 = 306$ napig,
Az október 1-jén felvett hitel pedig $31 + 30 + 31 = 92$ napig kamatozik (1 pont)

A napi kamatláb $\frac{8}{365}$% (1 pont)

Az első hitel kamata $40000 \cdot \frac{8}{365 \cdot 100} \cdot 306 \approx 2683$ Ft (1 pont)

A második hitel kamata pedig $40000 \cdot \frac{8}{365 \cdot 100} \cdot 92 \approx 807$ Ft (1 pont)

Összesen 3490 Ft kamatot tőkésít a bank december 31-én (1 pont)

b) Ha x Ft volt az évi törlesztőrészlet, akkor

$$\left(\left(\left(1000000\cdot 1{,}08-x\right)\cdot 1{,}08-x\right)\ldots\right)\cdot 1{,}08-x=0$$ (2 pont)

Rendezve $1000000\cdot 1{,}08^{10}-x\cdot\left(1{,}08^{9}+1{,}08^{8}+\ldots+1\right)=0$ (2 pont)

A zárójelben egy mértani sorozat első 10 tagjának összege van (1 pont)

$$S_{10}=\frac{1{,}08^{10}-1}{1{,}08-1}\approx 14{,}487$$ (1 pont)

Az egyenletből $x=\dfrac{1000000\cdot 1{,}08^{10}}{S_{10}}$ (1 pont)

$x\equiv 149025$ (1 pont)

Tehát ezresekre kerekítve **149000 az éves törlesztőrészlet** (1 pont)

Összesen: 14 pont

15) Egy 1 méter oldalú négyzetbe egy második négyzetet rajzoltunk úgy, hogy a belsőnégyzet minden csúcsa illeszkedjen a külső négyzet egy-egy oldalára. A belső és a külső négyzet oldalainak aránya 5:7.

a) Milyen arányban osztja két részre a belső négyzet csúcsa a külső négyzet oldalát? Az arány pontos értékét adja meg! (10 pont)

A belső négyzetbe egy újabb, harmadik négyzetet rajzolunk úgy, hogy a harmadik és a második négyzet oldalainak aránya is 5:7. Ezt az eljárást aztán gondolatban végtelen sokszor megismételjük.

b) Mekkora lesz a kapott négyzetek kerületeinek az összege, ha a kiindulási négyzet kerülete is tagja a (végtelen sok tagú) összegnek? (6 pont)

Megoldás:

a) *Lásd: Síkgeometria 17. feladat*

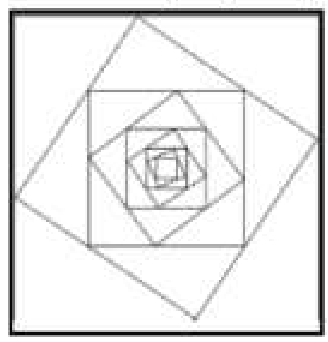

b) Jó ábra felrajzolása (1 pont)

$K_1=4,\ K_2=4\cdot\dfrac{5}{7}$

minden további négyzet 5/7 szerese a megelőzőnek (1 pont)

A négyzetek kerületének összege egy végtelen mértani sor összege, melynek hányadosa $q=\dfrac{5}{7}$ (1 pont)

Mivel $|q|<1$ ezért a sor konvergens (1 pont)

A végtelen mértani sor összege:

$$S=K_1+K_2+\ldots=K_1\cdot\frac{1}{1-q}$$ (1 pont)

$$=\frac{4}{1-\frac{5}{7}}=14$$ (1 pont)

Tehát a négyzetek kerületének összege **14 méter.** (1 pont)

Összesen: 16 pont

16) Az *ABCDEF* szabályos hatszögben a rövidebb átló hossza $5\sqrt{2}$.

a) Számolja ki a hatszög területének pontos értékét! (6 pont)

b) Az *ABCDEF* hatszög oldalfelező pontjai által meghatározott szabályos hatszög területét jelölje t_1, a t_1 területű hatszög oldalfelező pontjai által meghatározott szabályos hatszög területét t_2, és így tovább, képezve ezzel a (t_n) sorozatot. Számítsa ki a $\lim\limits_{n\to\infty}(t_1+t_2+\ldots+t_n)$ határértékét! (Pontos értékkel számoljon!) (10 pont)

Megoldás:

a) *Lásd: Síkgeometria 19. feladat*

b) A t_1 területű szabályos hatszög oldala az *ABC* háromszög *AC* oldalához (mely az eredeti hatszög rövidebb átlója) tartozó középvonala, (1 pont)

hossza $a_1 = \dfrac{5\sqrt{2}}{2}$, (1 pont)

$t_1 = 6\dfrac{a_1^{\,2}\sqrt{3}}{4} = \dfrac{75\sqrt{3}}{4}$ (1 pont)

A következő szabályos hatszög t_2 területét megkaphatjuk például úgy, hogy a t_1 területű hatszög szomszédos oldalfelező pontjait összekötő szakaszok által a hatszögből levágott háromszögek területének összegét levonjuk t_1-ből.

$$t_2 = t_1 - 6\frac{\left(\frac{a_1}{2}\right)^2\cdot\sin 120^\circ}{2} = \frac{3\cdot 75\sqrt{3}}{16}\left(=\frac{225\sqrt{3}}{16}\right).$$ (2 pont)

A $\{t_n\}$ sorozat mértani sorozat, (1 pont)

amelynek hányadosa $q = \dfrac{t_2}{t_1} = \dfrac{3}{4}$. (1 pont)

A kérdéses határérték annak a mértani sornak az összege, amelynek első tagja $t_1 = \dfrac{75\sqrt{3}}{4}$, hányadosa pedig $q = \dfrac{3}{4}$. (1 pont)

Így $\lim\limits_{n\to\infty}(t_1+t_2+\ldots+t_n) = \dfrac{t_1}{1-q} =$ (1 pont)

$= \mathbf{75\sqrt{3}}$. (1 pont)

Összesen: 16 pont

17) Kinga 10. születésnapja óta kap havi zsebpénzt a szüleitől. Az első összeget a 10. születésnapján adták a szülők, és minden hónapban 50 Ft-tal többet adnak, mint az azt megelőző hónapban. Egy bizonyos hónapban, amikor éppen 1850 Ft volt a havi zsebpénze, összeadta az addig kapott összes zsebpénzét. Az összeg 35100 Ft lett. Mennyi volt Kinga induló zsebpénze, és hány hónap telt el a 10. születésnapja óta? (12 pont)

Megoldás:

A havi zsebpénzek értékei egy számtani sorozat tagja (1 pont)

ahol $d = 50, a_n = 1850, S_n = 35100$ (1 pont)

$1850 = a_1 + (n-1)\cdot 50$ (1 pont)

azaz $a_1 = 1900 - 50n$ (1 pont)

$S_n = 3500 = \dfrac{a_1 + a_n}{2}\cdot n = \dfrac{1900 - 50n + 1850}{2}\cdot n$ (2 pont)

$70200 = 3750n - 50n^2$

rendezve: $n^2 - 75n + 1404 = 0$ (2 pont)

Megoldva: $n = 36$ vagy 39 (1 pont)

$n = 39$ nem megoldás mert akkor a_1 negatív (1 pont)

Ha $n = 36$, akkor $a_1 = 1900 - 50 \cdot 36 = 100$ (1 pont)

Kinga induló zsebpénze 100 Ft volt, és a 10. születésnapja óta 35 hónap telt el. (1 pont)

Összesen: 12 pont

18) Egy dolgozó az év végi prémiumként kapott 1000000 Ft-ját akarja kamatoztatni a következő nyárig, hat hónapon át. Két kedvező ajánlatot kapott. Vagy kéthavi lekötést választ kéthavi 1,7%-os kamatra, kéthavonkénti tőkésítés mellett, vagy forintot átváltja euróra, és az összeget havi 0,25%-os kamattal köti le hat hónapra, havi tőkésítés mellett.

a) Mennyi pénze lenne hat hónap után a forintszámlán az első esetben? (Az eredményt Ft-ra kerekítve adja meg!) (3 pont)

b) Ha ekkor éppen 252 forintot ért egy euró, akkor hány eurót vehetne fel hat hónap múlva a második ajánlat választása esetén? (Az eredményt két tizedesjegyre kerekítve adja meg!) (4 pont)

c) Legalább hány százalékkal kellene változnia a 252 forint/euró árfolyamnak a félév alatt, hogy a második választás legyen kedvezőbb? (Az eredményt két tizedesjegyre kerekítve adja meg!) (5 pont)

Megoldás:

a) Kéthavonta 1,7 %-kal lesz több pénze, ami három ciklusban $1{,}017^3$-es szorzót jelent. (2 pont)

Hat hónap után tehát a pénze $1000000 \cdot 1{,}017^3 =$ **1051872 Ft** lenne. (1 pont)

b) A megadott árfolyamon 1000000 forintért $\frac{1000000}{252} = 3968{,}25$ eurót kap. (1 pont)

Ez az összeg hat hónap alatt, havi tőkésítés mellett hatszor kamatozik, tehát $1{,}0025^6$-szorosára növekszik. (2 pont)

Hat hónap múlva $3968{,}25 \cdot 1{,}0025^6 \approx$ **4028,15 eurója** lenne. (1 pont)

c) Legyen 1 euró a nyáron x Ft. Ha jobban jár, az azt jelenti, hogy $4028{,}15x > 1051872$ (2 pont)

amiből $x > 261{,}13$ (1 pont)

Ebből az árfolyamarány $\frac{261{,}13}{252} = 1{,}03623$, **tehát legalább kb. 3,63%-kal kellene nőnie a forint/euró árfolyamnak**. (2 pont)

Összesen: 12 pont

19) András edzőtáborban készül egy úszóversenyre, 20 napon át. Azt tervezte, naponta 10000 métert úszik. De az első napon a tervezettnél 10%-kal többet, a második napon pedig az előző napinál 10%-kal kevesebbet teljesített. A 3. napon ismét 10%-kal növelte előző napi adagját, a 4. napon 10%-kal kevesebbet edzett, mint az előző napon és így folytatta, páratlan sorszámú napon 10%-kal többet, pároson 10%-kal kevesebbet teljesített, mint a megelőző napon.

a) Hány métert úszott le András a 6. napon? (4 pont)

b) Hány métert úszott le összesen a 20 nap alatt? (6 pont)

c) Az edzőtáborozás 20 napjából véletlenszerűen kiválasztunk két szomszédos napot. Mekkora a valószínűsége, hogy András e két napon együttesen legalább 20000 métert teljesített? (6 pont)

Megoldás:

a) Jelölje a_n az n-edik napon leúszott hosszat, méterben mérve.

$a_1 = 10000 \cdot 1{,}1 = 11000$

$a_2 = a_1 \cdot 0{,}9 = 10000 \cdot 1{,}1 \cdot 0{,}9 = 9900$ (1 pont)

$a_3 = a_2 \cdot 1{,}1 = 10000 \cdot 1{,}1^2 \cdot 0{,}9 = 10890$

$a_4 = a_3 \cdot 0{,}9 = 10000 \cdot 1{,}1^2 \cdot 0{,}9^2 = 9801$ (1 pont)

$a_5 = a_4 \cdot 1{,}1 = 10000 \cdot 1{,}1^3 \cdot 0{,}9^2 \approx 10781$

$a_4 = a_5 \cdot 0{,}9 = 10000 \cdot 1{,}1^3 \cdot 0{,}9^3 \approx 9703$ (1 pont)

A hatodik napon tehát kb. **9703 métert** úszott (1 pont)

b) A páratlan és páros sorszámú napokon leúszott hosszak is egy-egy mértani sorozat első 10 tagját alkotják. A páratlan sorszámúaknak az elő tagja 11000, hányadosa 0,99, a páros sorszámúak első tagja 9900, hányadosa 0,99.

(1 pont)

A páratlan sorszámú napokon:

$S_{ptl} = a_1 + a_3 + \ldots + a_{19} = 11000 + 11000 \cdot 0{,}99 + \ldots + 11000 \cdot 0{,}99^9 =$ (1 pont)

$= 11000 \cdot \dfrac{1 - 0{,}99^{10}}{1 - 0{,}99} \approx 105179{,}7$ (1 pont)

A páros sorszámú napokon:

$S_{ps} = a_2 + a_4 + \ldots + a_{20} = 9900 + 9900 \cdot 0{,}99 + \ldots + 9900 \cdot 0{,}99^9 =$ (1 pont)

$= 9900 \cdot \dfrac{1 - 0{,}99^{10}}{1 - 0{,}99} \approx 94661{,}7$ (1 pont)

Az első húsz napon kb. **199841** métert úszott összesen (1 pont)

c) *Lásd: Valószínűségszámítás 54. feladat*

Összesen: 16 pont

20) Egy növekvő számtani sorozat első három tagjából álló adathalmaz szórásnégyzete 6.

a) Igazolja, hogy a sorozat differenciája 3-mal egyenlő! (4 pont)

András, Barbara, Cili, Dezső és Edit rokonok. Cili 3 évvel idősebb Barbaránál, Dezső 6 évvel fiatalabb Barbaránál, Edit pedig 9 évvel idősebb Cilinél. Dezső, Barbara és Edit életkora (ebben a sorrendben) egy mértani sorozat három egymást követő tagja, András, Barbara és Cili életkora (ebben a sorrendben) egy számtani sorozat három szomszédos tagja.

b) Hány éves András? (6 pont)

András, Barbara, Cili, Dezső, Edit és Feri moziba mennek.

c) Hányféleképpen foglalhatnak helyet hat egymás melletti széken úgy, hogy a három lány ne három egymás melletti széken üljön? (6 pont)

Megoldás:

a) Ha a sorozat második tagját a_2-nek jelöljük, akkor az első három tag átlaga is a_2. (1 pont)

Ha a számtani sorozat differenciáját d-nek jelöljük, akkor a szórásnégyzet:

$$\frac{(a_2-d-a_2)^2+0^2+(a_2+d-a_2)^2}{3}=6\,.$$ (1 pont)

Innen adódik, hogy $d^2=9$, (1 pont)

azaz, mivel a sorozatunk növekedő $\boldsymbol{d=3}$. **Ezzel az állítást beláttuk**. (1 pont)

b) *Lásd: Szöveges feladatok 32. feladat*

c) *Lásd: Kombinatorika 29. feladat*

Összesen: 16 pont

21) Állítsuk a pozitív egész számokat növekvő sorrendbe, majd bontsuk rendre 1-gyel növekvő elemszámú csoportokra, az alábbi módon kezdve:

$$\mathbf{(1),(2;3),(4;5;6),(7;8;9;10),\ldots}$$

a) A 100-adik csoportnak melyik szám az első eleme? (5 pont)

b) Az 1851 hányadik csoport hányadik eleme? (9 pont)

Megoldás:

a) A csoportokban lévő számok számát megadó sorozat: $1;2;3;4;\ldots;n;\ldots$

A 99-edik csoportban lévő utolsó szám: $1+2+3+4+\ldots+99$ (2 pont)

amely $\frac{1+99}{2}\cdot 99=4950$ (2 pont)

Tehát a 100. csoport első eleme **4951** (1 pont)

b) Ha az 1851 az $n+1$-edik csoportban van, akkor

$\frac{1+n}{2}\cdot n<1851\le\frac{1+(n+1)}{2}(n+1)$, ahol n pozitív egész (3 pont)

Tehát azt a pozitív egész n-t keressük, amelyre $n^2+n-3702<0$ és $n^2+3n-3700\ge 0$ (1 pont)

Az első egyenlőtlenség pozitív egész megoldásai a 60-nál nem nagyobb pozitív egész számok (1 pont)

A második egyenlőtlenség pozitív megoldásai a 60-nál nem kisebb pozitív egész számok (1 pont)

Az egyenletrendszernek egyetlen egész megoldása van, a 60 (1 pont)

A 60-adik csoport utolsó eleme $\frac{1+60}{2}\cdot 60=1830$ (1 pont)

A 61. csoport első eleme 1831. Mivel ennek a csoportnak 61 eleme van, így ennek eleme az 1851 is, mégpedig a 21-edik eleme.

Tehát az 1851 a **61. csoport 21. eleme.** (1 pont)

Összesen: 14 pont

22) Éva egy 7×7-es táblázat bal felső mezőjétől kezdve, balról jobbra haladva, sorról sorra beírta egy számtani sorozat első 49 tagját úgy, hogy a tagok sorrendjét nem változtatta meg. (A sorozat 1. tagja a bal felső sarokba került, a 8. tag a második sor első mezőjébe, a 49. tag pedig a jobb alsó sarokban áll.)

		91				
				11		

a) Mennyi a táblázatba írt 49 szám összege, ha Éva a harmadik sor harmadik mezőjébe 91-et, az ötödik sor ötödik mezőjébe pedig a 11-et írta? (5 pont)

Péter a táblázat minden sorából kiválasztja a számtani sorozat egy-egy tagját úgy, hogy a hét kiválasztott szám közül semelyik kettő ne legyen egy oszlopban.

b) Igazolja, hogy akárhogyan is választja ki Péter így a számokat, a hét szám összege minden esetben ugyanannyi lesz! (6 pont)

c) Határozza meg annak a valószínűségét, hogy a 91 és a 11 is a Péter által kiválasztott számok között lesz! (5 pont)

Megoldás:

a) $a_{17} = 91$ és $a_{33} = 11$ (1 pont)

Ebből $d = -5$, (1 pont)

majd $a_1 = 171$. (1 pont)

$$S_{49} = \frac{\left[2 \cdot 171 + (49-1) \cdot (-5)\right] \cdot 49}{2} =$$ (1 pont)

$= \mathbf{2499}$ (1 pont)

b) Adjuk össze a sorozat főátlóban álló tagjait! (Ezek összege 357.) (1 pont)

Ha a táblázat két kiválasztott sorában felcseréljük, hogy melyik sorban melyik oszlopból választottuk ki a sorozat tagját, (1 pont)

akkor (ha az érintett oszlop sorszáma között k a különbség) az egyik oszlopban $k \cdot d$-vel nő, a másik oszlopban $k \cdot d$-vel csökken a kiválasztott tag értéke. (2 pont)

Tehát a sorozat hét kiválasztott tagjának összege a két tag cseréje után ugyanannyi marad, mint amennyi a csere előtt volt. (1 pont)

Mivel a sorozat **főátlóban álló tagjaiból kiindulva, két-két tag cserélgetésével bármelyik kiválasztott számheteshez eljuthatunk, a tagok összege bármely hét tag (leírtak szerinti) kiválasztása esetén ugyanannyi (357).** (1 pont)

c) *Lásd: Valószínűségszámítás 32. feladat*

Összesen: 16 pont

23) Egy pénzintézet a tőle felvett H forint összegű hitel visszafizetésekor havi $p\%$-os kamattal számol $(p > 0)$, ezért az adós havi törlesztőrészletét a $t_n = H \cdot \dfrac{q^n(q-1)}{q^n - 1}$ képlettel számítja ki (minden hónapban ekkora összeget kell visszafizetni). A képletben $q = 1 + \dfrac{p}{100}$, az n pedig azt jelenti, hogy összesen hány hónapig fizetjük a törlesztőrészletet (ez a hitel futamideje).

a) Fogyasztási cikkek vásárlására 1,6 millió forint hitelt vettünk fel a pénzintézettől; a havi kamat 2%. Összesen hány forintot fizetünk vissza, ha 72 hónap alatt törlesztjük a felvett hitelt?
Válaszát ezer forintra kerekítve adja meg! (4 pont)

b) Legkevesebb hány hónapos futamidőre vehetünk fel egy 2 millió forintos hitelt, ha legfeljebb 60 ezer forintot tudunk havonta törleszteni, és a havi kamat 2%-os? (8 pont)

c) Számítsa ki a $\lim\limits_{n\to\infty} t_n$ határértékét, ha $q = 1{,}02$ és $H = 2\,000\,000$

(4 pont)

Megoldás:

a) A havi törlesztés összege (Ft-ban):

$t_{72}=1{,}6\cdot 10^{6}\cdot\dfrac{1{,}02^{72}\cdot 0{,}02}{1{,}02^{72}-1}\approx 42123$. (2 pont)

A 72 hónap alatt összesen $72\cdot t_{72}\approx 3032856$ forintot fizetünk vissza,

(1 pont)

ami ezer forintra kerekítve **3 033 000 Ft.** (1 pont)

b) Azt a legkisebb n pozitív egész számot keressük, amelyre

$2\cdot 10^{6}\cdot\dfrac{1{,}02^{n}\cdot 0{,}02}{1{,}02^{n}-1}\le 60000$. (2 pont)

Mivel $1{,}02^{n}-1>0$, ezért $0{,}02\cdot 1{,}02^{n}\le 0{,}03\cdot\left(1{,}02^{n}-1\right)$. (1 pont)

$3\le 1{,}02^{n}$ (1 pont)

Az 1,02 alapú logaritmusfüggvény szigorúan monoton növekedő. (1 pont)

ezért $n\ge\log_{1{,}02}3$. (1 pont)

A logaritmus azonosságát használva: $n\ge\dfrac{\lg 3}{\lg 1{,}02}\approx 55{,}48$ (1 pont)

Tehát a törlesztőrészletek száma **legalább 56** azaz legalább 56 hónapos futamidőt kell választanunk. (1 pont)

c) A megadott számokkal $t_{n}=H\cdot(q-1)\cdot\dfrac{q^{n}}{q^{n}-1}=40000\cdot\dfrac{1{,}02^{n}}{1{,}02^{n}-1}$ (1 pont)

Egyszerűsítés után: $t_{n}=40000\cdot\dfrac{1}{1-\dfrac{1}{1{,}02^{n}}}$ (1 pont)

Mivel $\lim\limits_{n\to\infty}\dfrac{1}{1{,}02^{n}}=\lim\limits_{n\to\infty}\left(\dfrac{1}{1{,}02}\right)^{n}=0$, (1 pont)

ezért $\lim\limits_{n\to\infty}t_{n}=40000\cdot\dfrac{1}{1-0}=$ **40 000.** (1 pont)

Összesen: 16 pont

24) Egy olajkút meghibásodása miatt a tenger felületén összefüggő olajfolt keletkezett. A szakemberek műholdak segítségével 15 percenként megmérték a folyamatosan növekvő olajfolt területét, és úgy tapasztalták, hogy az minden alkalommal 2%-kal nagyobb, mint az előző érték volt.

a) Ha az első megfigyeléskor 400 m² volt az olajfolt kiterjedése, akkor mekkora lesz a területe egy nap múlva? (4 pont)

A sérült olajkutat végül sikerült elzárni, így az olajfolt területének növekedése megállt. Ekkor kezdték meg az olajszennyezés eltávolítását. A környezetvédelmi hatóság a 12 400 m² területű olajfolt megszüntetésére 31 napos határidőt szabott meg. Az első napon még csak 130 m²-ről sikerült eltávolítani az olajfoltot (így a területe 12 270 m² lett), de a teljesítményt növelni tudták: az egy nap alatt megtisztított terület mérete minden nap ugyanakkora értékkel nőtt.

b) Mekkora ez a napi növekedés, ha pontosan az előírt határidőre sikerült a 12 400 m²-es olajfolt teljes eltávolítása? (6 pont)

Megoldás:

a) Óránként 4, egy nap alatt tehát $(24 \cdot 4 =)$ 96 alkalommal történik meg a 2%-os növekedés. (1 pont)

Az olajfolt területe 15 perc alatt 1,02-szorosára nő, (1 pont)

tehát egy nap múlva $400 \cdot 1{,}02^{96} \approx$ (1 pont)

$\approx$ **2677 m² lett.** (1 pont)

b) A naponta eltávolított olajfoltterületek (m²-ben mérve) egy olyan számtani sorozat szomszédos tagjai, amelynek első tagja 130, az első 31 tagjának összege pedig 12 400 (2 pont)

A napi növekedés legyen d (m²). Ekkor szórása $\frac{(260+30d)\cdot 31}{2} = 12400$.

(1 pont)

Ebből $d = 18$ (m²). (1 pont)

A napi növekedés tehát **18 m²** volt. (1 pont)

Ellenőrzés... (1 pont)

Összesen 10 pont

25) a) Egy számtani sorozat differenciája 1,6. A sorozat első, harmadik és hetedik tagját (az adott sorrendben) tekinthetjük egy mértani sorozat első három tagjának is. Határozza meg ezt a három számot! (6 pont)

Tekintsük a következő állítást: *Ha az $\{a_n\}$ számsorozat konvergens, akkor az $\{a_n\}$ sorozat értékkészlete véges számhalmaz.* (Véges halmaz: elemeinek száma megadható egy természetes számmal.)

b) Döntse el, hogy az állítás igaz vagy hamis! Válaszát indokolja!(3 pont)

c) Fogalmazza meg az állítás megfordítását, és döntse el a megfordított állításról, hogy igaz vagy hamis! Válaszát indokolja! (4 pont)

Megoldás:

a) Ha a számtani sorozat első tagja a, akkor a 3. tagja $a + 3{,}2$. A 7. tag $a + 9{,}6$.

(1 pont)

A mértani sorozat tulajdonsága miatt $(a+3{,}2)^2 = a(a+9{,}6)$. (1 pont)

$a^2 + 6{,}4a + 10{,}24 = a^2 + 9{,}6a$ (1 pont)

$3{,}2a = 10{,}24 \Rightarrow a = 3{,}2$ (1 pont)

A három szám: **3,2; 6,4; 12,8**. (1 pont)

Ellenőrzés... (1 pont)

b) *Lásd: Függvények - Analízis 29. feladat*

c) *Lásd: Függvények - Analízis 29. feladat*

Összesen 13 pont

26) Az iskolai karácsonyi vásárra készülődve Blanka, Csenge és Dóri feladata az volt, hogy különböző figurákat hajtogassanak színes papírból. Összesen 70 figurát hajtogattak. A figurák kétheted részét Dóri készítette, a maradékot pedig fele-fele arányban Blanka és Csenge.

a) Számítsa ki annak a valószínűségét, hogy a 70 figura közül véletlenszerűen kiválasztott két figurát ugyanaz a lány készítette! (6 pont)

A Blanka által készített figurák 40%-a volt karácsonyfa, a Csenge által készített figuráknak 60%-a, a Dóri által készített figuráknak pedig 30%-a. Az első vásárló a vásáron Blanka édesanyja volt; ő megvett egy véletlenszerűen kiválasztott karácsonyfa-figurát.

b) Határozza meg annak a valószínűségét, hogy a figurát éppen Blanka készítette! (3 pont)

A gyerekek másfajta díszeket is készítettek úgy, hogy színes kartonlapra nyomtatott kör alakú képeket négy-négy egyenes vágással vágtak körül. Az egyik ilyen módon kapott érintőnégyszög alakú függődísz oldalainak hossza (valamilyen sorrendben) egy számtani sorozat négy szomszédos tagja. A négyszög egyik oldala 23 cm, a kerülete pedig 80 cm.

a) Mekkora lehet a négyszög másik három oldalának hossza? (7 pont)

Megoldás:

a) *Lásd: Valószínűségszámítás 43. feladat*

b) *Lásd: Valószínűségszámítás 43. feladat*

c) A négyszög oldalainak cm-ben mért hosszát valamely körüljárási irányban jelölje e, f, g, h. Az érintőnégyszög szemközti oldalainak összege egyenlő, ezért $e+g=f+h=40$. (1 pont)

Feltehetjük, hogy $e=23$, ekkor $f=17$; valamint hogy $f>h$ (mert a számtani sorozat különbsége $d\neq 0$). (1 pont)

(Esetszétválasztást végzünk e és f nagyságviszonya alapján.) Ha $f>e$, akkor ($h<g$, és) a sorozat különbsége $d=e-g=6$; (1 pont)

így $f=e+6=29$ és $h=g-6=11$. (1 pont)

Ha $f<e$, akkor ($g<h<f<e$, és) a sorozat különbségére $3d=e-g=6$, innen $d=2$. (1 pont)

$h=g+2=19$ és $f=h+2=21$. (1 pont)

A négyszög másik három oldala tehát **11, 17 és 29, illetve 17, 19 és 21 (cm)** lehet. (Mindkét esetben létezik konvex négyszög.) (1 pont)

Összesen: 16 pont

27) a) Egy mértani sorozat hányadosa $\frac{1}{4}$, a sorozat első öt tagjának összege 852,5. Határozza meg a sorozat első tagját! Számításai során ne használjon közelítő értéket! (4 pont)

b) Egy számtani sorozat első öt tagjának összege 852,5; első tíz tagjának összege pedig 2330. Számítsa ki a sorozat első tagját és differenciáját! (7 pont)

Megoldás:

a) Ha a sorozat első tagja a, akkor (a mértani sorozat összegképlete szerint):

$$a\cdot\frac{\left(\frac{1}{4}\right)^5-1}{\frac{1}{4}-1}=852,5$$

(1 pont)

$$a\cdot\frac{-\frac{1023}{1024}}{-\frac{3}{4}}=a\cdot\frac{341}{256}=852,5$$

(2 pont)

$$a=\frac{852,5\cdot 256}{341}=\mathbf{640}$$ (1 pont)

b) Jelölje a sorozat első tagját a, a differenciáját d.

Ekkor az $S_5 = \frac{a+a+4d}{2} \cdot 5$, az $S_{10} = \frac{a+a+9d}{2} \cdot 10$. (1 pont)

Megoldandó tehát az alábbi egyenletrendszer:

$$\left.\begin{aligned} 5a+10d &= 852,5 \\ 10a+45d &= 2330 \end{aligned}\right\}.$$ (1 pont)

Az első egyenletből $a = \frac{852,5-10d}{5} = 170,5-2d$.

Ezt beírjuk a második egyenletbe: $10 \cdot (170,5-2d)+45d = 2330$, azaz $1705+25d = 2330$. (2 pont)

Innen $\boldsymbol{d = 25}$ a differencia. (1 pont)

$a = 170,5-2d \cdot 25 = \mathbf{120,5}$ a sorozat első tagja. (1 pont)

Ellenőrzés a szöveg alapján:

A sorozat ötödik tagja 220,5, tizedik tagja 345,5.

Az első öt tag összege $\frac{120,5+220,5}{2} \cdot 5 = 852,5$, az első tíz tag összege $\frac{120,5+345,5}{2} \cdot 10 = 2330$. (1 pont)

Összesen: 11 pont

28) a) Egy mértani sorozat negyedik tagja 12, a kilencedik tagja 384. Számítsa ki a sorozat első hat tagjának az átlagát, és az átlagtól mért átlagos abszolút eltérését! (6 pont)

b) Hány olyan pozitív szám van, amelynek összege és szorzata is 12? (7 pont)

Megoldás:

a) Jelölje a mértani sorozat hányadosát q.

$q^5 \left(= \frac{384}{12}\right) = 32$ (1 pont)

innen pedig $q = 2$ (1 pont)

A sorozat első hat tagja tehát $\frac{3}{2}; 3; 6; 12; 24; 48$ (1 pont)

ezek átlaga 15,75. (1 pont)

Az ettől mért átlagos abszolút eltérés:

$\frac{|1,5-15,75|+|3-15,75|+...|48-15,75|}{6} =$ (1 pont)

$= \mathbf{13,5}$ (1 pont)

b) *Lásd: Számelmélet 11. feladat*

Összesen: 13 pont

29) a) Igazolja, hogy nincs olyan 2-nél nagyobb n egész szám, melyre $\binom{n}{1}$, $\binom{n}{2}$, és $\binom{n}{3}$ (ebben a sorrendben) egy mértani sorozat egymást követő tagjai! (7 pont)

b) Határozza meg azokat az 5-nél nagyobb n egész számokat, melyekre $\binom{n}{4}$, $\binom{n}{5}$, és $\binom{n}{6}$ (ebben a sorrendben) egy számtani sorozat egymást követő tagjai! **(9 pont)**

Megoldás:

a) *Lásd: Bizonyítások 29. feladat*

b) A számtani tulajdonság miatt: $\binom{n}{4}+\binom{n}{6}=2\binom{n}{5}$. (1 pont)

A binomiális együtthatókat kifejtve

$\frac{n!}{(n-4)!\cdot 4!}+\frac{n!}{(n-6)!\cdot 6!}=2\cdot\frac{n!}{(n-5)!\cdot 5!}$. (2 pont)

Mindkét oldalt $n!$-sal osztva és $6!$-sal szorozva:

$\frac{5\cdot 6}{(n-4)!}+\frac{1}{(n-6)!}=2\cdot\frac{n!}{(n-5)!\cdot 5!}$. (2 pont)

Mindkét oldalt $(n-4)!$-sal szorozva:

$30+(n-4)(n-5)=12(n-4)$. (1 pont)

A műveleteket elvégezve és rendezve:

$n^2-21n+98=0$, (1 pont)

ahonnan $\boldsymbol{n=7}$ vagy **14.** (1 pont)

Ellenőrzés: mindkettő valóban jó megoldás hiszen:

$\binom{7}{4}=35$, $\binom{7}{5}=21$ és $\binom{7}{6}=7$ $(d=-14)$, valamint

$\binom{14}{4}=1001$, $\binom{14}{5}=2002$ és $\binom{14}{6}=3003$ $(d=1001)$. (1 pont)

Összesen: 16 pont

30) Egy négyzet alapú egyenes hasáb alapéle 18 egység, testátlója $36\cdot\sqrt{2}$ egység.

a) Mekkora szöget zár be a testátló az alaplap síkjával? **(4 pont)**

b) Hány területegység a hasáb felszíne? (A felszín mérőszámát egy tizedesjegyre kerekítve adja meg!) **(3 pont)**

c) Az alapél és a testátló hosszát – ebben a sorrendben - tekintsük egy mértani sorozat első és negyedik tagjának! Igazolja, hogy az alaplap átlójának hossza ennek a sorozatnak a második tagja! **(4 pont)**

Megoldás:

a) *Lásd: Térgeometria 1. feladat*

b) *Lásd: Térgeometria 1. feladat*

c) Ha a mértani sorozat első tagja a, hányadosa q, akkor $a=AB=18$ és $a\cdot q^3=AG=36\cdot\sqrt{2}$ (1 pont)

innen $q^3=2\sqrt{2}$ (1 pont)

azaz $q=\sqrt{2}$ (1 pont)

A mértani sorozat második tagja tehát $a\cdot q=\mathbf{18}\cdot\sqrt{2}$ és ez éppen az alaplap átlójának hossza. (1 pont)

Összesen: 11 pont

31) Az $\{a_n\}$ számtani sorozat első és harmadik tagjának összege 26, a második és negyedik tagjának az összege pedig 130.

a) Adja meg a sorozat ötödik tagját! (5 pont)

A $\{b_n\}$ mértani sorozat első és harmadik tagjának összege 26, második és negyedik tagjának összege pedig 130.

b) Adja meg a sorozat ötödik tagját! (6 pont)

Megoldás:

a) A számtani sorozat ismert tulajdonságai miatt (három szomszédos tag közül a középső a két szomszédos tag számtani közepe): (1 pont)

$a_2 = \frac{a_1 + a_3}{2} = \frac{26}{2} = 13$, (1 pont)

és $a_3 = \frac{a_2 + a_4}{2} = \frac{130}{2} = 65$. (1 pont)

$d = (a_3 - a_2 = 65 - 13 =)52$. (1 pont)

A sorozat ötödik tagja $\boldsymbol{a_5 = a_3 + 2d = 169}$. (1 pont)

Alternatív megoldás:

A sorozat első négy tagja: $a_1, a_1 + d, a_1 + 2d, a_1 + 3d$. (1 pont)

A feltételek szerint $2a_1 + 2d = 26$ és $2a_1 + 4d = 130$. (1 pont)

Innen (pl. a két egyenlet kivonása után) $d = 52$, (1 pont)

és visszahelyettesítés után $a_1 = -39$. (1 pont)

A sorozat ötödik tagja $\boldsymbol{a_5 = a_1 + 4d = 169}$.

(A sorozat első öt tagja: -39, 13, 65, 117, 169.) (1 pont)

b) Ha a sorozat második tagja b, hányadosa pedig q $(b \neq 0, q \neq 0)$, akkor a sorozat első négy tagja rendre:

$\frac{b}{q}, b, bq, bq^2$. (1 pont)

A feltétel szerint $\frac{b}{q} + bq = 26$ és $b + bq^2 = 130$. (1 pont)

Az első egyenletből (q-val való szorzás után):

$b + bq^2 = 26q$. (1 pont)

Ezt a második egyenlettel összehasonlítva kapjuk, hogy $26q = 130$, vagyis $q = 5$ (1 pont)

visszahelyettesítéssel pedig $b = 5$. (1 pont)

A sorozat ötödik tagja $\boldsymbol{bq^3 = 5^4 = 625}$. (1 pont)

Alternatív megoldás:

A sorozat első négy tagja:

$b_1, b_1q, b_1q^2, b_1q^3$ $(b_1 \neq 0, q \neq 0)$. (1 pont)

A feltétel szerint $b_1 + b_1q^2 = 26$ és $b_1q + b_1q^3 = 130$. (1 pont)

Szorzattá alakítva:

$b_1(1+q^2)=26$ és $b_1q(1+q^2)=130$. (1 pont)

Egyik tényező sem nulla, ezért a két egyenlet eloszthatjuk egymással, amiből $q=5$ kapjuk, (1 pont)

ezt visszahelyettesítésve pedig $b_1=1$. (1 pont)

A sorozat ötödik tagja $\boldsymbol{b_5 = b_1q^4 = 5^4 = 625}$.

(A sorozat első öt tagja: 1, 5, 25, 125, 625) (1 pont)

Összesen: 11 pont

32) Ha András az asztalra ejti a pingponglabdáját, akkor a labda az ejtési magasság kb. 84%-ára pattan vissza. Ezután tovább pattog úgy, hogy minden asztalra érkezés után az előző felpattanás magasságának 84%-áig emelkedik fel.

a) András egy alkalommal (az asztal lapjától mérve) 1 méter magasságból ejtette az asztalra a pingponglabdát. Mekkora utat tesz meg összesen a pingponglabda az első asztalra érkezésétől a tizenötödikig? (Feltételezzük, hogy a labda csak függőleges irányban mozog, a vízszintes irányú elmozdulás elhanyagolható.) (4 pont)

András azt állítja, hogy az összes pingponglabdájának száma 6-tal osztva 2 maradékot, 15-tel osztva pedig 1 maradékot ad.

b) Mutassa meg, hogy András állítása hamis! (3 pont)

Dóri olyan pingponglabda-készletet vásárolt, amelynek dobozába három egyforma labda – az ábrán látható elrendezésben – szorosan belefér. A doboz hengeres test, melynek alaplapját három egybevágó körív és három egyenlő hosszúságú szakasz határolja. (Az ábrán a dobozt felülnézetből látjuk.)

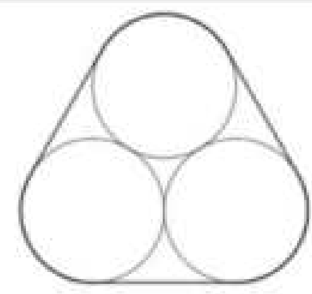

c) A doboz térfogatának hány százalékát tölti ki a három pingponglabda, ha a labdák átmérője 40 mm? (A doboz falvastagsága elhanyagolható.) (7 pont)

Megoldás:

a) (Az első asztalra érkezés után 0,84 m magasra pattan vissza a pingponglabda, majd az asztal felé esve ugyanekkora távolságot tesz meg a második leérkezésig.) Az első és a második asztalra érkezés között megtett út $2\cdot 0,84=1,68$ méter. (1 pont)

Az egymás után következő két asztalra érkezés között megtett távolságok hossza egy olyan mértani sorozatot alkot, amelynek első tagja 1,68 méter, hányadosa pedig 0,84. (1 pont)

Az első és a 15. asztala érkezés között megtett út hossza a mértani sorozat első 14 tagjának összege: $S_{14}=\dfrac{1,68\cdot(0,84^{14}-1)}{0,84-1}\approx \mathbf{9,59}$ **méter**. (2 pont)

b) *Lásd: Számelmélet 14. feladat*

c) *Lásd: Térgeometria 35. feladat*

Összesen: 14 pont

33) **Egyes kutatók szerint a városokban az influenzával fertőzött betegek száma a $B(t)=\dfrac{L}{1+\left(\dfrac{L}{B_0}-1\right)\cdot 0,75^t}$ formula szerint alakul. A képletben t az influenzajárvány kezdetétől eltelt idő napokban kifejezve $(0\le t\le 30)$, L a város lakosainak száma, B_0 pedig a járvány kezdetekor a fertőzött betegek száma a városban $(0<B_0<L)$.**

Egy nagyvárosban $L=1,5$ millió, $B_0=1000$.

a) A modell szerint hány fertőzött betegre lehet számítani ebben a városban a járvány kezdete után 5 nappal? (3 pont)

b) Hány nap múlva lesz a város lakosainak 10%-a fertőzött beteg a modell szerint? (6 pont)

c) Igazolja, hogy ha L és K adott pozitív számok, $n\in\mathbb{N}^+$, akkor a $b_n=\dfrac{L}{1+K\cdot 0,75^n}$ képlettel megadott sorozat korlátos, szigorúan monoton növekedő, és $\lim\limits_{n\to\infty} b_n=L$. (7 pont)

Megoldás:

a) (A $t=5$ helyettesítést alkalmazzuk.)

$$B(5)=\frac{1,5\cdot 10^6}{1+\left(\frac{1,5\cdot 10^6}{1000}-1\right)\cdot 0,75^5}\approx$$ (1 pont)

$\approx 4204,98,$ (1 pont)

azaz kb. **4200** betegre lehet számítani. (1 pont)

b) A lakosság 10%-a 150 ezer fő. (1 pont)

Jelölje t a kérdezett napok számát.

$$\frac{1,5\cdot 10^6}{1+\left(\frac{1,5\cdot 10^6}{1000}-1\right)\cdot 0,75^t}=1,5\cdot 10^5$$ (1 pont)

$10=1+1499\cdot 0,75^t$

$\dfrac{9}{1499}=0,75^t$ (1 pont)

$t=\log_{0,75}\dfrac{9}{1499}\approx$ (1 pont)

$\approx 17,78.$ (1 pont)

Azaz kb. **18 nap** múlva lesz a város lakosainak 10%-a fertőzött $(18<30)$.

(1 pont)

c) *Lásd: Bizonyítások 33. feladat*

Összesen: 16 pont

34) **Van egy részvénycsomagunk, amely 6600 Ft-os és 4800 Ft-os névértékű részvényeket tartalmaz. A részvényeink névértékének összege 131400 Ft.**

Ha a 4800 Ft-os névértékű részvényeink harmadát 6600 Ft-osra cserélnénk, akkor a névértékek összege 140400 Ft-ra növekedne.

a) Hány darab részvényünk van az egyes fajtákból? (9 pont)

Van két, most induló hosszú távú befektetésünk is. Az egyiknél 500000 forint a befektetett összeg, amely havi 1%-os kamatos kamattal növekszik. A másik – magasabb hozamú, de kockázatosabb – üzletbe 450000 forintot fektettünk; ez az összeg havi 1,3%-os kamatos kamattal növekszik.

b) Hányadik hónap végén lesz először több pénz a második befektetésünkben, ha a kamatfeltételek közben nem változnak? (6 pont)

Megoldás:

a) *Lásd: Szöveges feladatok 38. feladat*

b) Jelölje n a keresett hónap sorszámát.

$450000 \cdot 1{,}013^n > 500000 \cdot 1{,}01^n$ (2 pont)

$\left(\frac{1{,}013}{1{,}01}\right)^n > \frac{50}{45} = \frac{10}{9}$ (1 pont)

A tízes alapú logaritmus függvény szigorúan monoton növekedő, (1 pont)

ezért $n \lg \frac{1{,}013}{1{,}01} > \lg \frac{10}{9}$,

közelítő értékkel $n \lg 1{,}003 > \lg 1{,}111$. (1 pont)

$n > \lg \frac{1{,}111}{1{,}013} \approx 35{,}1$. (1 pont)

Tehát a 36. hónap végén lesz először több pénz a második befektetésben. (1 pont)

Alternatív megoldás:

Jelölje n a keresett hónap sorszámát.

$450000 \cdot 1{,}013^n > 500000 \cdot 1{,}01^n$ (2 pont)

$\left(\frac{1{,}013}{1{,}01}\right)^n > \frac{50}{45} = \frac{10}{9}$ (1 pont)

Az 1-nél nagyobb alapú logaritmus függvény szigorúan monoton növekedő, (1 pont)

ezért $n > \log_{\frac{1{,}013}{1{,}01}}\left(\frac{10}{9}\right)$. (1 pont)

$\log_{\frac{1{,}013}{1{,}01}}\left(\frac{10}{9}\right) \approx 35{,}5$. (1 pont)

Tehát a 36. hónap végén lesz először több pénz a második befektetésben. (1 pont)

Összesen: 15 pont

35) Tekintsük az (a_n) sorozatot: $a_1 = \binom{2}{2} = 1$, $a_2 = \binom{3}{2} = 3$, $a_3 = \binom{4}{2} = 6$ és így tovább, $a_n = \binom{n+1}{2}$ $(n \in \mathbb{N}^+)$.

a) Számítsa ki az (a_n) sorozat első öt tagjából álló számsokaság átlagát és szórását! (4 pont)

b) A fenti (a_n) sorozatból képezzük a (b_n) sorozatot: $b_n = \frac{a_{n+1}}{a_n}$.

Mennyi a (b_n) sorozat határértéke? **(4 pont)**

A (c_n) számtani sorozat differenciája 0,25. A sorozat első n tagjának összege 100, első $2n$ tagjának összege 300 $(n \in \mathbb{N}^+)$.

c) Határozza meg n értékét! **(8 pont)**

Megoldás:

a) *Lásd: Statisztika 23. feladat*

b) $b_n = \frac{a_{n+1}}{a_n} = \frac{\binom{n+2}{2}}{\binom{n+1}{2}} = \frac{\frac{(n+2)(n+1)}{2}}{\frac{(n+1)n}{2}} =$ (1 pont)

$= \frac{n+2}{n} =$ (1 pont)

$= 1 + \frac{2}{n} =$ (1 pont)

Az $n \mapsto \frac{2}{n}$ sorozat határértéke 0, ezért **a (b_n) sorozat határértéke** $\frac{1+0}{1} = \mathbf{1}$.

(1 pont)

c) A számtani sorozat összegképlete alapján az első n tag összege

$100 = \frac{(2c_1 + (n-1)\cdot 0,25)\cdot n}{2}$, az első $2n$ tag összege

$300 = \frac{(2c_1 + (2n-1)\cdot 0,25)\cdot 2n}{2}$. (2 pont)

Az első egyenletből $2c_1 n + 0,25n^2 - 0,25n = 200$, a második egyenletből $2c_1 n + 0,5n^2 - 0,25n = 300$. (2 pont)

Az első egyenletet kivonjuk a másodikból: $0,25n^2 = 100$, azaz $n^2 = 400$.

(2 pont)

Az egyenlet megoldása $\boldsymbol{n = 20}$ ($n = -20$ nem lehet). (1 pont)

Ellenőrzés... (1 pont)

Alternatív megoldás:

A számtani sorozat összegképlete alapján az első n tag összege

$100 = \frac{(2c_1 + (n-1)\cdot 0,25)\cdot n}{2}$, az első $2n$ tag összege

$300 = \frac{(2c_1 + (2n-1)\cdot 0,25)\cdot 2n}{2}$. (2 pont)

Kifejezzük c_1-et. Az első egyenletből $2c_1 = \frac{200}{n} - (n-1)\cdot 0,25$, a második egyenletből $2c_1 = \frac{300}{n} - (2n-1)\cdot 0,25$, (2 pont)

így $\frac{200}{n} - (n-1)\cdot 0,25 = \frac{300}{n} - (2n-1)\cdot 0,25$. (1 pont)

Szorzunk $4n$-nel, és rendezünk: $n^2 = 400$. (1 pont)
Az egyenlet megoldása $\boldsymbol{n = 20}$ ($n = -20$ nem lehet). (1 pont)
Ellenőrzés... (1 pont)

<u>Alternatív megoldás:</u>

Jelölje d a sorozat differenciáját! $c_{n+1} = c_1 + nd$, $c_{n+2} = c_2 + nd$, és így tovább: a sorozat első n tagja összegénél $n \cdot nd = n^2 d$-vel nagyobb a sorozat második n tagjának az összege. (2 pont)
A második n tag összege $300 - 100 = 200$, (1 pont)
ez pedig $200 - 100 = 100$-zal nagyobb az első n tag összegénél. (1 pont)
Innen $100 = n^2 d$. (1 pont)
Mivel $d = 0,25$, így $n^2 = 400$. (1 pont)
Az egyenlet megoldása $\boldsymbol{n = 20}$ ($n = -20$ nem lehet). (1 pont)
Ellenőrzés... (1 pont)

Összesen: 16 pont